

Wat beleggers op dat moment nog niet wisten, was dat de salarisverhoging speelde tegen de achtergrond van een witwasschandaal zonder Nederlands precedent. Na een langjarig onderzoek kwam het Openbaar Ministerie in september met een hard oordeel. Bij ING was commercie lange tijd belangrijker dan naleving van de wet. Ook rammelde de interne controle en was er bij de bank onvoldoende gekwalificeerd personeel om witwassen aan te pakken. Om een gang naar de rechter te voorkomen, schikte ING voor een recordbedrag van 775 miljoen euro.

Naast de miljoenenboete leed ING andermaal grote reputatieschade. Topman Ralph Hamers moest zich onder massale mediabelangstelling verantwoorden in de Tweede Kamer, terwijl financieel topman Koos Timmermans terugtrad ten gevolge van de affaire. De VEB heeft bij ING aangedrongen om het functioneren van de leden van de raad van bestuur en raad van commissarissen expliciet ter discussie te stellen op de jaarvergadering. Ook heeft de vereniging accountant EY ter verantwoording geroepen over de gebrekkige informatie over het witwasonderzoek in recente jaarverslagen.

Bestuurders in beweging

Tegenover de niet-vrijwillige wisselingen aan de top bij de twee grootbanken, staat het vertrek door de voorkeur van de topmannen bij twee andere prominente beursfondsen. Bij Ahold Delhaize nam Dick Boer afscheid tijdens de aandeelhoudersvergadering in april. Over de winstgevendheid en de op het oog succesvolle fusie met Delhaize werd tijdens de vergadering weinig gesproken. Grote en kleine beleggers spraken vooral hun ongenoegen uit over de jarenlange misleiding bij het in stand houden van een beschermingsstichting. Die kan door uitoefening van een optie in een klap een grote stemmenmacht verwerven en een ongewenste overname frustreren.

Ahold Delhaize wekte altijd de indruk dat aandeelhouders een stem zouden krijgen in het al dan niet voortbestaan van deze beschermingsconstructie, maar nu stelde het supermarktbedrijf zich op het standpunt dat, kort gezegd, alleen het bestuur hierover gaat. Onder andere de VEB heeft duidelijk haar ongenoegen kenbaar gemaakt over deze gang van zaken.

Bij Unilever is een einde gekomen aan het tijdperk Paul Polman. Het werd een afscheid met de nodige rafelranden. Dat begon met een nieuw beloningsplan in het voorjaar, waardoor de Unilever-top in de toekomst veel royaler beloond kan worden. Vervolgens strandde de ombouw van het Brits-Nederlandse bedrijf naar een Nederlandse onderneming met het hoofdkantoor in Rotterdam op een kakafonie van opstandige Britse aandeelhouders en een discussie over dividendbelasting. De verhuizing was onderdeel van een plan dat ook zou zorgen voor afschaffing van de door aandeelhouders bekritiseerde certificering bij Unilever. Voortaan zouden beleggers gewone aandelen krijgen – en dus volwaardige zeggenschap. Het afblazen van de verhuisplannen staat afschaffing van certificering niet in de weg. Toch heeft Unilever ook dit plan niet doorgezet. De VEB heeft Unilever hiertoe per brief alsnog opgeroepen.

Bij Heineken blijft Jean-François van Boxmeer voorlopig nog als ceo in functie. In de zomer kocht hij andermaal miljoenen hectoliters omzet bij, dit keer door voor bijna 3 miljard dollar aan belangen in de Chinese biermarkt te bemachtigen.

Tijdens de jaarvergadering was van die overname nog geen sprake. Het was de topman zelf die de hoofdrol speelde. Na zijn traditionele verslag van de prestaties van Heineken in 2017, nam de topman uitgebreid de tijd om te reageren op publicaties van journalist Olivier van Beemen over het bierconcern. In zijn tweede boek over Heineken schrijft Van Beemen over misstanden rond promotie-meisjes die in Afrika de merken van Heineken moeten aanprijzen en daarbij vaak te maken krijgen met ongewenste intimiteiten. Tien jaar geleden werd Heineken ook al in grote verlegenheid gebracht door misstanden met promotie-meisjes, destijds in Cambodja. Wat het nog pijnlijker maakte, was de ontboezeming van topman Van Boxmeer dat hij tijdens zijn jaren voor Heineken in Afrika een buitenechtelijke relatie heeft gehad met een promotie-meisje. Van Boxmeer noemde de affaire van meer dan 25 jaar geleden een persoonlijke aangelegenheid die hem was “overkomen”. Aandeelhouders prezen tijdens de vergadering zijn openhartigheid, maar van lof wilde Van Boxmeer niet weten. Hij beseftte maar al te goed dat de kwestie een beschadiging betekent van het morele voorbeeld dat de raad van bestuur wil geven.